

Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta

Aleš Franc

Teologické kořeny a současná teologie
Nové apoštolské reformace

Theological roots and contemporary theology of the
New Apostolic Reformation

Autoreferát disertační práce

Brno 2013

Předkladatel disertační práce: Mgr. et Mgr. Aleš Franc

Doktorský studijní program: Teologie

Studijní obor: Husitská teologie

Školitel: doc. ThDr. Jiří Vogel, Th.D.

Oponenti disertační práce: .....
.....
.....
.....

Obhajoba disertační práce se koná dne .....
v ..... na .....
.....
.....

před komisí pro obhajobu disertační práce. Předsedou komise byl jmenován
.....

**Předseda
oborové rady:**

prof. ThDr. Blahoslav Lášek, Dr.h.c.
UK v Praze HTF

**Děkan
fakulty:**

prof. ThDr. Blahoslav Lášek, Dr.h.c.
UK v Praze HTF

Úvod

Hnutí Nové apoštolské reformace (dále také NAR) je něčím, co v tomto století doslova otřásl křesťanstvem zejména euroamerické zóny. David Barret v prestižní Encyklopedii světového křesťanství uvádí neo-apoštolské církve hned vedle katolíků, anglikánů, pravoslavných a protestantů jako vůbec největší nekatolickou a nejrychleji rostoucí skupinu církví¹. V České republice NAR ovlivnila i směřování značné části protestantských denominací. Některými jejími myšlenkami a praxí jsou, nebo byly, ovlivněny instituce a aktivity jako *Česká evangelikální aliance*, *Křesťanská misijní společnost*, *Křesťanská akademie mladých*, *Kurzy Alfa*, *Pochod pro Ježíše*, *Modlitební hnutí AD 2000*, *Přirozený růst církve* a mnohé další. Přes tento vliv je NAR zatím téměř mimo zorný úhel akademické obce a chybí zde komplexní kritická teologická reflexe tohoto bezesporu nepřehlédnutelného fenoménu.

Představení problematiky

Ačkoliv duchovní otec NAR, emeritní profesor misiologie Charles Peter Wagner, který se sám považován za apoštola, hnutí nazývá „nové“, při bližším pohledu můžeme zjistit, že nárok na tento přívlastek není zcela oprávněný. Z části se totiž jedná o určitou historickou reminiscenci nauk některých myslitelů historické církve, jako byl například Origenes v oblasti soteriologie nebo Cyprian a Ignác z Antiochie v oblasti eklesiologie². Rovněž zde můžeme rozpoznat některé neúspěšné snahy v Anglii 19. století, jako bylo probuzení okolo Edwarda Irvinga v Londýně, který přišel s ideou obnoveného úřadu apoštolů. Dalším novodobým a tentokrát i přímým předchůdcem NAR je charismatické hnutí. Jedná se zejména o jeho dílčí skupiny jako Probuzení uzdravování, hnutí Pozdního deště, Pastýřské hnutí, hnutí Víry a Prorocké hnutí. Tuto duchovní spřízněnost potvrzuje vedle Wagnera i další z jeho zásadních protagonistů, Bill Hamon³.

---

¹BARRETT, David B, George Thomas KURIAN a Todd M JOHNSON. *World Christian encyclopedia: a comparative survey of churches and religions in the modern world*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2001, 2 v. ISBN 019510319X2.

²Cyprian a Ignác bývají v knihách stoupců i kritiků NAR zmiňováni jako obhájci biskupského úřadu, jakožto pokračovatele apoštolské služby v církvi.

³HAMON, Bill. *Apostles, prophets, and the coming moves of God: God's end-time plans for his church and planet earth*. Shippensburg, PA: Destiny Image, 1997, xxvii, 299 s. ISBN 09-398-6809-1, s. 107.

Z hlediska věrouky NAR s těmito charismatickými skupinami sdílí do různé míry antropologii, démonologii, christologii, pneumatologii, eklesiologii, misiologii, eschatologii a společenské uspořádání církve a státu. Jedním z jednotících prvků je zde víra v existenci obnovené pěťice úřadů apoštolů, proroků, evangelistů, pastýřů a učitelů. Současná církev je v tomto pojetí chápána jako instituce poslední doby, která pod vedením apoštolů dorůstá do své eschatologické plnosti, opouští denominační uspořádání, sjednocuje se, a stává se inkarnací Krista. Poté se chápe i vlády nad národy a ustanovuje Boží království na zemi. Toto učení má své kořeny v tzv. teorii výkupného ďáblu, za jehož otce je považován právě Origenes. Předpokládá se, že Adam byl stvořen jako vládce tohoto světa, který své vlastnictví země svým pádem předal satanu a nyní se skrze Kristovu oběť má stát církev opět vládcem světa. Tuto opětovnou vládu zajistil Kristus církvi tím, že ďáblu, který od Adamova pádu vlastnil právoplatně zemi, přinesl za toto Adamovo provinění oběť. Vydobytá vláda se netýká jen duchovní oblasti, ale i politiky, kultury, vědy apod., ve kterých má církev převzít vládu.

Na tento politický rozměr v současnosti navazuje i řada světových politiků. Mezi nejznámější patří například Sarah Pallinová, bývalá guvernérka státu Aljaška a v roce 2008 kandidátka na úřad viceprezidentky, a Rick Perry, který v roce 2011 kandidoval na úřad prezidenta Spojených států. Oba přijali žehnající modlitbu z rukou apoštolů NAR k tomu, aby vnesli „apoštolský mandát“ NAR do politiky USA.

Kritická reflexe

Historie a věrouka charismatického hnutí byla kriticky zkoumána již vícekrát. Ze zásadních prací, v chronologickém pořadí, vyvolala velkou odezvu kniha Hunta a McMahona „*The seduction of Christianity*“ z roku 1985⁴. Autoři zde obvinili řadu charismatických prominentů z pronikání myšlenek hnutí New Age a pozitivního myšlení do křesťanství. Další z průlomových knih byla disertace McConnella „*A Different Gospel*“ z roku 1988, která vyšla i v češtině⁵. Autor si zde všiml, že teologie charismatického hnutí Víry má kultické pozadí v hnutí tzv. Nového myšlení a rozvíjí starobylou Origenovu teorii výkupného ďáblu. Poslední z trojice vlivných kritik byla práce Dagera „*Vengeance Is Ours*“ z roku 1990, kde si autor všimá snahy charismatických vůdců, jako byli tehdejší tzv. Kansasští proroci, o jakousi

---

⁴ HUNT, Dave a T MCMAHON. *The seduction of Christianity: spiritual discernment in the last days*. Eugene, Or.: Harvest House, 1985, 239 s. ISBN 08-908-1441-4.

⁵ MCCONNELL, Ray Daniel a [Překlad: František PALA]. *Jiné evangelium: historická a biblická analýza hnutí Víry*. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, 192 s. ISBN 80-711-2034-0.

rekonstrukci středověkých teokratických principů⁶. Tyto knihy vyšly v průběhu pěti let a dá se říci, že oslabily rozmach charismatického hnutí. Již tehdy byla charismatickým, zejména ze strany Dagera, vytýkána jejich snaha o obnovu teokracie. Nicméně snaha učitelů charismatického hnutí o znovuustavení apoštolského úřadu a sjednocení církve pod úřad těchto novodobých apoštolů zůstala téměř nepovšimnuta.

Nejednalo se ovšem o jedinou kritiku charismatického hnutí té doby, ale přesvědčivost výše uvedených studií spočívala v tom, že Hunt i McConnell byli sami charismatiky, kteří na rozdíl od jiných kritiků pečlivě rozlišovali mezi klasickým pentekostalismem a charismatickým hnutím, kterému přisuzovali značnou míru hereze. Celou věc umocnilo i to, že největší americká letniční církev Assemblies of God se od specifických charismatických dogmat průběžně distancovala již od poválečných let⁷.

V první polovině devadesátých let vstoupilo charismatické hnutí do obnovné vlny tzv. Torontského požehnání, které přišlo paradoxně od jihoamerických Assemblies of God. Zpočátku se zdálo, že hnutí bude jednomyslně přijato a nacházelo si své příznivce i mezi letničními. Ovšem mohutná kritika na sebe nenechala dlouho čekat. Do jejího čela se postavil prezident Christian Research Institute v USA Hank Hanegraaff, který svojí knihou „*Counterfeit Revival*“ z roku 1997 celé probuzení klasifikoval jako projev mysticismu⁸. Ačkoliv byl Hanegraaff v roce 1995 i spoluautorem druhého vydání McConnellovy knihy, neměl již McConnellův shovívavost a prakticky celé hnutí podrobil kritice, která sahala až do období působení kontroverzních postav hnutí posvěcení, mezi kterými si i klasický pentekostalismus hledal své vzory⁹. V podstatě tak Hanegraaff navázal na svoji úspěšnou knihu „*Christianity in Crisis*“ z roku 1993, ve které napadl hereze kazatelů hnutí Víry¹⁰.

Zatímco do této doby na obhajobu charismatiků prakticky nevystoupil žádný akademický teolog, na Hanegraaffa reagoval ještě v témže roce profesor křesťanské etiky Beverley a ve

---

⁶ DAGER, Albert James. *Vengeance is ours: the church in dominion*. Redmond, WA: Sword Publishers, 1990, 283 s. ISBN 09-626-6320-4.

⁷ Tato stanoviska vycházejí průběžně knižně v publikaci *Where We Stand: The Official Position Papers of the Assemblies of God*. (Naposledy vyšla v roce 2003)

⁸ HANEGRAAFF, Hank. *Counterfeit revival*. Dallas: Word Pub., 1997, xix, 315 s. ISBN 08-499-3892-9.

⁹ Hanegraaff zde kritizoval značně kontroverzní evangelistku hnutí posvěcení Marii Woodworth-Etter a její duchovní dceru, neméně kontroverzní a slavnou letniční evangelistku Aimee McPherson. Zdá se, že McConnell si ve své kritice, možná i z taktických důvodů, nedovolil zajít až sem, i když hnutí Uzdravování, kam lze obě ženy svým způsobem zařadit, nepřímo kritizoval.

¹⁰ HANEGRAAFF, Hank. *Christianity in crisis*. Eugene, Or.: Harvest House, 1997, 377 s. ISBN 15-650-7696-6.

své knize „*Revival Wars: A Critique of Counterfeit Revival*“ jej obvinil z neobjektivit¹¹. Mezi přímé obhájce Torontského požehnání patří i baptistický teolog Chevreau, který již v roce 1994 sepsal pod názvem „*Catch the Fire*“ první obranu Torontského požehnání¹². Chevreau dále uvedl, že z Toronta si lidé přivázeli apoštolský úřad pro svoji zemi, což je pro celou problematiku NAR velmi cenná informace¹³.

Jak naznačil Chevreau, Torontské požehnání opět obživilo zájem o úřad apoštolů, s jehož obnovou vždy charismatické hnutí počítalo. A tak není divu, že Wagner, který se sám pohyboval v orbitu proponentů Torontského požehnání, postavil na přelomu milénia na tomto základě ideu nového hnutí s názvem NAR. Jako systematicky působící teolog však jen nově a komplexněji definoval to, s čím charismatické hnutí počítalo vždy. Do své mozaiky pak zapojil všechny charismatické teologické prvky, jako jsou duchovní dary, agresivní duchovní boj, apoštolský úřad a konečně i teologii Božího království na zemi a obohatil je o církevní management a manažerský žargon.

V druhé polovině devadesátých let ovšem dochází k prudkému rozvoji internetu a teologická bitva se stává i doménou laiků. Tím sice občas klesá její úroveň, nicméně bleskově se šíří informace, které jsou vzápětí sdíleny řadou zanícených apologetů. Za všechny zmiňme dnes již legendární Triciu Tillin, jež založila britskou internetovou „*Banner Ministry*“¹⁴, která „on line“ obletěla celý anglofonní svět nebo americkou „*Way of Life*“ fundamentalisty Davida Clouda¹⁵, jehož nesmlouvavá kritika všeho letničního se stala svého času baštou amerických cessacionistů¹⁶. Někteří letničně a charismaticky orientovaní kritici, kteří rovněž s novými projevy a učením nesouhlasili, pak vytvořili společný „*Apologetic Coordination Team*“ (ACT), který dodnes provozuje stránky „*Deception in the Church*“¹⁷. Tato služba poskytuje publikace, shromažďuje materiály a nabízí řečníky na konference. Právě ACT se pak stala i

---

¹¹ BEVERLEY, James A. *Revival wars: a critique of Counterfeit revival*. Pickering, Ont.: Evangelical Research Ministries, 1997. 95 s. ISBN 978-096-8250-303.

¹² CHEVREAU, Guy. *Catch the fire: the Toronto blessing: an experience of renewal and revival*. 1st Canadian Harper/Perennial ed. Toronto: HarperCollins, 1995. 225 s. ISBN 978-000-6380-436.

¹³ „Je-li tolik vyhořelých, je to proto, že se angažují pro skutky... Několik velmi vyprahlých misionářů přijelo do Toronta, kde jim Pán dal výrazná vidění, v nichž je uvedl do služby, zmocnil je a dal jim apoštolskou autoritu pro jejich zemi.“ In: CHEVREAU, Guy. V Pensacole kravaty, v Torontu trička, říká obhájce „torontského požehnání“. *Život víry*. 2002, roč. 13, č. 6, s. 5-7.

¹⁴ TILLIN, Tricia. *Cross + Word: Christian Resource of Scripture Studies PLUS* [online]. Belper: Banner Ministry, 1996-2004 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.banner.org.uk/>.

¹⁵ CLOUD, David. *Way of Life Literature, Inc.* [online]. Bethel Baptist Church: Way of Life Literature [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.wayoflife.org/about/contactus.php>.

¹⁶ Cessacionismus je specifické učení, které tvrdí, že uzavřením NZ kánonu se vytratily zázračné duchovní dary. Jako základu se jeho učitelé dovolávají textu 1 K 13,8 „jazyky utichnou“.

¹⁷ *Apologetics Coordination Team* [online]. 2006 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <http://op.50megs.com/act/page2.html>.

prominentním kritikem NAR. Situace se pak dále prohloubila vstupem služby Google Books, která digitalizovala a bezplatně zveřejnila nespočetné množství historických dokumentů z oblasti teologie a religionistiky. Tím se doširoka otevřelo pole pro řadu badatelů z jiných zemí než z USA a Anglie, kteří jinak prakticky neměli přístup do archivů a knihoven, které poskytovaly cenné prameny.

Zřejmě vlivem silícího ekumenického hnutí a vstupem akademických apologetů charismatického hnutí se značně umírnila i kritika. Taktéž rétorika NAR nebyla exkluzivně charismatická. Wagner se charismatické terminologii cíleně vyhýbal. Stejně tak i mnoho kritických prací přestávalo být primárně apologetických, ale působilo spíše jako komparativní eklesiologie. Sem můžeme zařadit například práci afrického teologa Van Der Mera „*The Strategic Level Spiritual Warfare Theology of C. Peter Wagner and its Implications for Christian Mission in Malawi*“ z roku 2008¹⁸ nebo Holvasta, profesora misiologie Congu, „*Spiritual Mapping in the United States and Argentina*“ z roku 2009¹⁹, případně práci britské teoložky Daviesové „*The Embattled But Empowered Community*“ z roku 2010, která zdokumentovala sepětí hnutí Víry rovněž s Argentinským probuzením²⁰. Všechny tyto odborné studie, každá ze svého úhlu, mapují pozadí a teologii Argentinského probuzení, které se stalo Mekkou Torontského požehnání a jedním z impulzů pro vznik NAR. Je zde ovšem i čistě apologetická studie Sharrocka „*Spiritual Warfare: A Struggle For Truth*“ z roku 2007, v níž se australský teolog a apologeta vymezuje pojetí agresivního duchovního boje napříč spektrem celého charismatického hnutí²¹. Jako poslední z řady prací lze ještě zmínit práci britského teologa Atkinsona „*The 'Spiritual Death' of Jesus*“ z roku 2009, která podrobně zkoumá tzv. učení „Ježíšovy duchovní smrti“, rozvíjené v charismatickém hnutí, a která je chápána jako výkupná oběť satanovi.

Tyto novodobé práce jsou často disertacemi letničně orientovaných autorů, kteří touto formou a teologicky školeným jazykem poukazují na rozdílnost mezi klasickým pentekostalismem a charismatickým hnutím. Spolu s kritickými pozicemi Assemblies of God, kteří v roce 2001

---

¹⁸ VAN DER MER, Erwin. *The strategic level spiritual warfare theology of C. Peter Wagner and its implications for christian mission in Malawi*. Mallowi, 2008. Dostupné z: <http://www.scribd.com/doc/115283619/The-Strategic-Level-Spiritual-Warfare-Theology-of-c-Peter>. Disertační práce. University of South Africa. Vedoucí práce JnJ Kritzinger.

¹⁹ HOLVAST, René. *Spiritual mapping in the United States and Argentina, 1989-2005: a geography of fear*. Boston: Brill, 2009, xiv, 367 s. Religion in the Americas series, v. 8. ISBN 90-041-7046-4.

²⁰ DAVIES, Wilma Wells. *The embattled but empowered community: comparing understandings of spiritual power in Argentine popular and pentecostal cosmologies*. Boston: Brill, 2010, xviii, 319 s. Global Pentecostal and Charismatic studies, v. 5. ISBN 90-041-7830-9.

²¹ SHARROCK, Russel. *Spiritual Warfare: A Struggle for Truth*. Morrisville: Lulu Enterprises Inc., 2007, 408 s. ISBN 184753094X.

svým prohlášením o apoštolech a prorocích²² rovněž NAR odmítli, jsou více než výmluvným důkazem, že klasičtí letničtí se od charismatických učení provázejících NAR zřetelně distancují.

V českém jazyce existuje jen velmi málo prací, které by se fenoménem NAR nebo naukami s ní spojenými zabývaly. Vedle překladů knihy McConnella²³ a samizdatového překladu Hunotvy a McMahanovy studie²⁴ zde existuje přeložená práce letničního teologa Stetze *Svrablavé uši*, která hodnotí řadu charismatických výstřelků osmdesátých a devadesátých let²⁵. Ve všech příkladech se jedná o práce, které vyšly ještě před formováním NAR a prakticky nezmiňují apoštolský úřad. Ohledně samotné NAR v českém jazyce existuje překlad zdařilého kritického článku chorvatského teologa Budiseliće, který je však příliš stručný na to, aby obsáhl historii a celou rozsáhlou věrouku NAR²⁶. Unikátní studie o apoštolské službě charismatického teologa Drápala se pak týká především apoštolského úřadu a stěží ji lze chápat jako kritickou²⁷. I když se autor o jistý nadhled snaží, nezapře svůj obdiv k NAR. Lze tedy konstatovat, že komplexní kritická studie o NAR, která by se zabývala její historií a věroukou v návaznosti na vývoj a předchůdce, chybí nejen v českém, ale zřejmě i v mezinárodním měřítku.

Cíle a pracovní hypotéza

Cílem této práce proto bylo napsat kritickou studii v českém jazyce, která by se věnovala výlučně tématice NAR, a to jak z historického, tak věroučného pohledu. Zároveň by ovšem měla nalézt věroučné spojnice mezi historickými charismatickými hnutími a NAR a za použití výše jmenovaného kritického aparátu diferencovat mezi NAR a klasickým pentekostalismem. Jednotícím historickým a věroučným prvkem se zde zdála být dramatická teorie výkupného ďáblu, která je do různé míry společným principem celého charismatismu. Zároveň je i

---

²² Apostles and Prophets. *General Presbytery of the Assemblies of God on August 6, 2001*. General Council of the Assemblies of God, 2001. Position Papers. Dostupné z:

http://ag.org/top/Beliefs/Position_Papers/pp_downloads/pp_4195_apostles_prophets.pdf.

²³ MCCONNELL, Ray Daniel a [Překlad: František PALA]. *Jiné evangelium: historická a biblická analýza hnutí Víry*. [Překlad: František Pala]. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, 192 s. ISBN 80-711-2034-0.

²⁴ HUNT, Dave a M. T. MCMAHON. *Svod křesťanství* [online]. Antonín Uhlíř. Praha: Nej otázky, 1997 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <https://sites.google.com/site/nejotazky/david-hunt/svod-krestanstvi>.

²⁵ STETZ, John [Překlad: Jana NOGOVÁ]. *Svrablavé uši: Studium falešných doktrín ohrožujících hnutí charismatické obnovy*. Albrechtice: Křesťanský život, 1995. 102 s. ISBN 978-807-1120-261.

²⁶ BUDISELIĆ, Ervin. New Apostolic Reformation: Apostolic Ministry for Today. *Kairos* [online]. 2008, roč. 2 č. 2, s. 209–226 [cit. 2012-10-30]. Dostupné z: <http://hrcak.srce.hr/file/46211>.

²⁷ DRÁPAL, Dan. *Apoštolská služba*. 1. vyd. Praha: KMS, 2004, 123 s. ISBN 80-864-4928-9.

oním odlišujícím prvkem od klasického pentekostalismu, hlásícímu se protestantské tradici, která stojí na teorii zástupného potrestání, tedy na oběti Krista Bohu, nikoliv satanu. Práce se pak na základě více než dvacetileté zkušenosti jejího autora snaží tuto hypotézu potvrdit a na základě níže uvedeného postupu verifikovat.

Způsob řešení a použité metody

Práce, stejně jako řada pozdějších kritických studií, přistupuje k celé problematice z věroučné pozice v rámci komparativní eklesiologie. Zároveň si ovšem do jisté míry ponechává kritický odstup raných studií z devadesátých let. Tento odstup spočívá v tom, že mapuje i neslavné, ale zároveň historicky i věroučně klíčové okamžiky hnutí, které jsou často charakteristické k pochopení celé problematiky. S nadsázkou by se dalo říci, že se tudíž nejedná o „politicky korektní“ studii. Zároveň je nutné předeslat, že její autor neskrývá své sympatie k pentekostalismu, což by snad mohlo kompenzovat přehnanou míru kritičnosti nebo dokonce zaujatosti, se kterou se lze u mnohých kritik tohoto náboženského fenoménu setkat.

Během psaní práce ale bylo nutné překonat určitou nesnáz. Charismatické hnutí chápe samo sebe jako obnovu, která chce obohatit církve duchovními dary a úřady, bez ohledu na konfesionalitu. Mnozí charismatici si ovšem neuvědomují, že jejich hnutí má i exkluzivní soteriologii, christologii a eklesiologii. Navíc se charismatici obvykle svá kréda zdráhají definovat, neboť přílišné vymezení učení může vést k nejednotě. Z tohoto důvodu bylo proto nejprve nutné analyzovat velké množství knih od čelních protagonistů jednotlivých, historicky na sebe navazujících směrů a jednotlivé aspekty nauky systematizovat do uceleného přehledu.

Aby bylo možné tyto nauky a aktivity v kontextu uchopit a srozumitelně popsat, je tato práce členěna do několika oddílů. První oddíl se věnuje popisu učení a vlivu hlavních představitelů hnutí a aktivit, které utvářejí myšlenky NAR. Následuje druhá, obsažnější část, která se snaží zdokumentovat novodobá hnutí, jichž se proponenti NAR buď sami dovolávají, nebo z jejichž učení zřetelně vycházejí. Třetí oddíl se pak týká podrobnějšího popisu teologie NAR, a to jmenovitě soteriologie, eklesiologie, eschatologie a misiologie hnutí. Poslední oddíl je pak věnován kritice NAR, resp. komparaci s ustálenými dogmaty, která jsou sdílena v rámci respektovaných konfesí, a která je v poslední době silně akcentována zejména mezi reformovanými evangelikály, letničnými a americkými fundamentalisty.

Pro snadnější orientaci a zpřístupnění laické křesťanské veřejnosti je zde vložena i další část, která se může zdát teologovi nadbytečná, ale která shrnuje historický přehled soteriologie,

eschatologie a eklesiologie v rámci historického vývoje dogmatu. Cílem tohoto oddílu je být zrcadlem oddílu předchozímu, který popisuje jednotlivé teologické koncepce NAR.

Obsah a struktura práce

- 1. Nová apoštolská reformace**
  - 1.1 Charles Peter Wagner
  - 1.2 Celkový význam posunů ve Wagnerově teologii
  - 1.3 Jednotlivé atributy NAR
  - 1.4 Instituce NAR
  - 1.5 Další osobnosti NAR
  - 1.6 Wagnerovy pochybnosti
  - 1.7 Kritika NAR
- 2. Historičtí předchůdci NAR**
  - 2.1 Letniční hnutí
  - 2.2 Probuzení uzdravování
  - 2.3 Hnutí Pozdního deště
  - 2.4 Charismatické hnutí v denominacích
  - 2.5 Pastýřské hnutí
  - 2.6 Hnutí Víry
  - 2.7 Argentinské probuzení
  - 2.8 Hnutí Vinice a Torontské požehnání
  - 2.9 Prorocké hnutí
- 3. Průřez vybranými aspekty historické ortodoxie ve vztahu k NAR**
  - 3.1 Přehled jednotlivých soteriologických koncepcí s ohledem na NAR
  - 3.2 Přehled jednotlivých eschatologických koncepcí s ohledem na NAR
  - 3.3 Eklesiologie s ohledem na NAR
  - 3.4 Úřady v církvi
  - 3.5 Církev a stát
- 4. Souhrn nauk uplatňujících se v NAR**
  - 4.1 Stručný náčrt doktríny výkupného v NAR
  - 4.2 Antropologie
  - 4.3 Démonologie
  - 4.4 Christologie
  - 4.5 Soteriologie
  - 4.6 Pneumatologie
  - 4.7 Eklesiologie
  - 4.8 Misiologie
  - 4.9 Eschatologie
  - 4.10 Církev a stát

5. Závěr

Teoretický a praktický přínos disertační práce

Tato práce si svým způsobem činí ambice být ucelenou informací o historii a teologii v současné době nejrychleji rostoucího křesťanského hnutí NAR v rozsahu, který ve své komplexnosti zatím nebyl takto zpracován. Jako jednotící prvek zde nachází soteriologický koncept „teorie výkupného d'ábloví“, který shledává jako nosný princip ortopraxe celého nezávislého charismatického hnutí, v němž má NAR svůj historický i věroučný původ.

Charismatický princip NAR

Práce proto mapuje věroučný a historický vývoj několika hnutí, v nichž NAR má své kořeny. Jedná se o Probuzení uzdravování, hnutí Pozdního deště, Pastýřské hnutí, hnutí Víry a Prorocké hnutí. Všechna tato rozmanitá uskupení se označují souhrnným názvem jako charismatické hnutí. Mají totiž prakticky shodnou, i když často odlišně akcentovanou antropologii, démonologii, christologii, pneumatologii, eklesiologii, misiologii, eschatologii a pohled na uspořádání církve a státu. Jedním z jednotících prvků všech těchto hnutí je i víra v existenci tzv. obnovy "pěti služebností", což jsou apoštolové, proroci, evangelisti, pastýři a učitelé. Církev, v níž tyto úřady nově povstávají a v níž se realizuje tzv. "apoštolská vláda", je zde zároveň chápána jako instituce poslední doby, která dorůstá do své eschatologické plnosti. Následně pak opouští denominační zřízení, sjednocuje se a stává se inkarnací Ježíše Krista. Inkarnovaný Kristus si poté skrze své tělo podrobí národy a ustanoví Boží království na zemi. Celkově má toto učení své kořeny v teorii výkupného d'ábloví. Předpokládá se, že Adam byl stvořen jako vládce tohoto světa, ale svým pádem předal svůj majetek Satanu. Ten se tak stal satan bohem tohoto světa. Bůh mu však nabídl za člověka výkupné ve formě Kristovy smrti, a vytrhl mu tak svět z jeho právoplatného vlastnictví, které do té doby musel respektovat. Církev je díky této Kristově oběti opětovně vládcem tohoto světa. Tato vláda se má uskutečnit převzetím moci nejen v rovině duchovní, ale i politické, kulturní, vědecké apod.

Strategie NAR

Celkově je NAR jistě nanejvýš pozoruhodným fenoménem na poli křesťanství a potažmo celosvětového náboženství. Je jevem globálním, nikoliv jen severoamerickým, který dokázal vstřebat mnoho podnětů a tradic, tvůrčím způsobem je zpracovat a formovat do teologicky kompaktního systému. Génus loci Fullerova teologického semináře v Pesadeně v USA, zejména pak oddělení církevního růstu pod "supremaci" téměř renezančního teologického

polyhistora profesora C. P. Wagnera, tak dal zrod unikátnímu systému, který si začal dobývat respekt jak prostých kazatelů, tak akademických teologů. Wagner se chopil dynamiky pentekostalismu, odstranil jeho negativní eschatologii dispenzacionalismu a realisticky předefinoval postmiléniální eschatologický utopismus. Překonal štěpení charismatického kongregacionalismu a nahradil jej rezistentním apoštolským „episkopátem“. Odstranil hašteřivost grémií a vložil vládu do rukou dynamických jedinců. Ukázal pak církvím na společného nepřítele, satana, jehož moc je třeba převzít, porazit a svrhnout jej, a dobýt tak zpět Adamův ztracený ráj. Pro tuto vizi dokázal sjednotit sbory ve městech a dále v regionech různých konfesí z různých zemí. Ve jménu záchranu ztracených neváhal převzít manažerské techniky řízení lidských zdrojů a využít k tomu veškerého lidského potenciálu, nápadů a strategií. Nakonec instaloval apoštoly jak do církve, tak do sekulární sféry a požehnání NAR dostal i prezidentský kandidát USA Rick Perry. Wagnerem projektované evangelizace v Argentině se staly výkladní skříní neo-pentekostalismu a odtud se Wagnerovy doktríny a strategie rozšířily i do skeptického tábora evangelikálů v Evropě.

Jak se domnívají někteří badatelé, NAR dokáže, zřejmě implicitně, využít náboženského citění v zemích třetího světa. Konkrétně touhy po zázracích, víru v teritoriální duchy a jejich svazování, modlitby za fotografie a části oděvů lidí, což je běžnou praxí voodoo. Apoštolové NAR umí nepřímo svými modlitbami vyvolat zlatý prach z nebe nebo měnit rtuť ve zlato v zubním amalgámu. Jindy se, ovšem sporadicky a výjimečně, objevují na shromážděních diamanty, andělé operují lidi, což může být vhodná alternativa psychochirurgie. Domnívám se, že by tento spirituální, nikoliv dogmatický, přesah mohl být i odrazovým můstkem k mezináboženskému dialogu a uskutečnění cílů ekumenismu v jeho nejvnitřnější podstatě, a to je hledání společného průniku světových náboženství a kultů v duchu setkávání náboženských představitelů v Assisi. Otázku, zda je tento vývoj zdravý, ponechme nyní stranou.

NAR a Česká republika

Velikáni jako Rick Warren, Carlos Annacondia, v ČR známý kouč Christian Schwarz²⁸, ti všichni Wagnerovi vděčí za mnohé a hrdě se hlásí k jeho odkazu. Programy České evangelikální aliance, jako například Přirozený růst sboru, semináře Křesťanské akademie

---

²⁸ „Služba našeho institutu je založena na základních myšlenkách osobností jako Donald McGarvan, C. Peter Wagner, Win Arna a další... Stavební prvky, kterými nás vybavilo hnutí za růst církve, si stále uchovávají svou platnost i v novém myšlenkovém systému.“ In: SCHWARZ, Christian A a Christoph A SCHALK. *Přirozený růst církve: příručka pro realizaci programu*. 1. vyd. [i.e. 2. vyd.]. Praha: Pro Mezinárodní biblickou společnost IBS-CZ vydalo nakl. Luxpress, 2003, 234 s. ISBN 80-7130-103-5X, s. 212.

mladých, každoroční Leadership summit v Hradci Králové, zde všude, ať přímo či nepřímo, je vidět Wagnerova otcovská ruka. Přesto je samotný Wagner v ČR nedoceněn a jeho knihy se prakticky nevydávají. Výjimkou je tradičně Křesťanská misijní společnost, která krom záplavy titulů Dereka Prince, Wolfharda Margiese, Kennetha Hagina nebo Ricka Joynera, vydala Wagnerovy Teritoriální duchy. A pak samozřejmě Církev bez hranic, která přeložila řadu Wagnerových článků a ukázek z knih, neboť na Wagnerově teologii v podstatě stojí.

Kritika NAR

Přesto se na adresu NAR ozývá stále zřetelněji sekulární i církevní kritika. Publicisté a žurnalisté nevěří apoštolům NAR, že jejich primárním cílem nejsou osobní a politické ambice a jsou velmi citliví na slovní spojení jako „mandát dominia“, „apoštolská vláda na pracovišti“, „transformace společnosti“, „převzetí moci“ apod. Z církevních kruhů pak zejména letniční, kalvinisté a fundamentalisté vytýkají NAR satanocentrismus evangelia (zaměření na boj s démony), triumfalismus nebo autoritářství apoštolů. Letniční poukazují na náhražky Boží moci nebo dokonce démonismus; fundamentalistům obvykle vadí nedostatek sekulární separace a kalvinistům tradičně vadí opomenutí Boží svrchovanosti a nahrazení Boží vůle lidskými technikami.

V této souvislosti je nutné brát vážně i samotné výroky stoupců NAR, jako je Pierce, který si váží Wagnera za jeho zásadní změny v paradigmatech chápání křesťanství. Toto prohlášení je třeba nahlížet i v souvislosti s Joynerem, podle něhož v budoucnu již nikdo nebude tuto obnovu porovnávat s apoštolskou církví²⁹ nebo s Bicklem, který v roce 1986 sdělil, že lidé budou již za dvacet let chápat křesťanství diametrálně odlišně³⁰. Zbývá tedy otázka, zda skutečně nemají tito apoštolové a proroci pravdu a zda se ve skutečnosti nejedná o něco, co s původním křesťanstvím již nelze srovnat. Neboli, jedná se ještě vůbec o křesťanství tak, jak jej známe a jak mu po staletí rozumíme? Mýlila se po celou tu dobu církev? Opravdu musel přijít až Wagner, aby vše vysvětlil? A pokud je něco nového, musí to nutně znamenat, že jde o něco lepšího jen proto, že se zde dokáže shromáždit více stoupců? Souhlasili by dnes apoštolové s Wagnerovým pragmatismem? Mnozí tradiční a konzervativní křesťané si rovněž kladou řadu otázek. Například, zda hnutí, které ztotožňuje člověka s Bohem a naopak vidí

---

²⁹ JOYNER, Rick. Vize o velké žni. *Život víry*. 1994, roč. 5, č. 3, s. 64–66.

³⁰ „I believe that God is going to renovate the entire understanding of what Christianity is in the nations of the Earth. I believe that the way that 99 per cent of us across the world as believers understand Christianity, in 20 years there will be a totally different understanding of what Christianity is from what it is right now. I believe the understanding of it, the standard of life and the expression of Christianity as we know it, I believe God is going to restore it in the Earth in this generation“. In: BICKLE, Mike. Overview of Corporate Long Term Vision, 1. 5. 1986, audio kazeta.

mesiášskou službu Ježíše z Nazareta výhradně v intencích služby pouhého člověka, může být shledáno pravověrným? A to vše je umocněno tím, slibuje-li hnutí chopit se sekulární moci a za pomoci armády militantních křesťanů umlčet všechny odpůrce. Některým to až příliš evokuje více 13 a 17 kapitoly z knihy Zjevení³¹. To jsou všechno otázky, které si dnes musí nutně klást každý teolog, který chce zůstat v obraze nejen historického, ale i současného a budoucího vývoje křesťanského dogmatu. Vizi apoštolů s mocí jednat za církve a apoštolů, kteří se chápou vlády v sekulárním prostředí, stojí za to konfrontovat i s pohledem české reformace. Je dobré v této souvislosti promyslet například Čtyři pražské artikuly, které zapovídají panování kléru, a nevdnoucí Husův odkaz, který zastával konciliarismus. Nastal vskutku čas překonat učení o všeobecném kněžství a nahradit je vykazatelností nevoleným a prakticky neodvolatelným apoštolům?

Rozdíl mezi letničními a charismatiky

Práce zároveň odlišuje charismatické hnutí od hnutí letničního a to rovněž v rozsahu, který bývá nedostatečně reflektován. Na základě analýzy a komparce obou hnutí se snaží odhalit hlavní, věroučné rozdíly, mezi těmito fenomény. Zjednodušeně, nicméně poměrně zřetelně se dá říci, že oba systémy se odlišují v několika základních rovinách systematické teologie: v antropologii, démonologii, christologii, soteriologii, eklesiologii, uspořádání společnosti a konečně v eschatologii.

Srovnání teologie klasického pentekostalismu a NAR

Teologický atribut	Klasický pentekostalismus	NAR
Antropologie	Přirozenost lidská	Theosis ³²
Démonologie	Satan jako zloděj a lupič	Satan jako právoplatný vlastník
Christologie	Plnost božství ³³	Kenosis ³⁴
Soteriologie	Teorie zástupného potrestání	Teorie výkupného d'áblovi
Eklesiologie	Presbyterně synodní	Episkopální ³⁵
Eschatologie	Dispenzacionalismus	Postmilénialismus ³⁶

³¹ Podobné otázky se kladl například Albert Dager v knize „Vengeance is ours“ již počátkem devadesátých let ve spojení s dominionismem.

³² Podle kritiků hnutí se ovšem nejedná o řeckou teosis, ale o kultickou deifikaci, která vychází z gnostických spekulací.

³³ Letniční ovšem připouštějí kenosis, která se týká především omezení Boží slávy a Božích skutků, nikoliv však samotné služby Krista, demonstující jeho božství.

³⁴ Jedná se o velmi extrémní pojetí, které po stránce funkcionalistické christologie tvrdí, že Ježíš po své inkarnaci vůbec nesloužil jako Boží Syn, ale jen jako charmatik.

³⁵ Jedná se o principy episkopalismu, které lze najít v apoštolském modelu.

³⁶ Někdy jde o směr postmilénialismu a dispenzacionalismu, protože charismatické hnutí je velmi pozitivně orientováno vůdci Izraeli a očekává jeho obnovu na etnickém principu na jeho historickém území a akceptuje sionistické projekty.

Typickým projevem tohoto eschatologického dualismu je výklad 37. kapitoly proroka Ezechiele, které charismatici, zejména

Konkrétní přínos pro českého čtenáře

V každém případě je NAR zatím ve vývoji a na mnohá další komplexní zpracování, zejména v Evropě, si ještě počká. Domnívám se, že tato práce poskytla relevantní materiál a podala jej tak, aby bylo možné nahlédnout teologické základy hnutí, které vychází z jedné z nejstarších a všemi konfesemi odmítnuté teologické koncepce, a to je teorie výkupného ďáblů. Všechny ostatní disciplíny NAR jsou pak pevně zakotveny v tomto, řečeno slovy Wagnera, teologickém paradigmatu.

Práce by tak chtěla rovněž nabídnout ucelenou teoretickou informaci jak teologům, tak kazatelům i laikům o věcech, se kterými se běžně setkávají a možná si neuvědomují dané souvislosti. Po praktické stránce popisuje i důsledky své teologie v oblasti praktické teologie, jako je například pastore, evangelizace a obecně misiologie. Má ambici nabídnout dostatek materiálu k tomu, aby každý mohl sám zvážit, jak se k NAR, která bezesporu ovlivňuje praxi církvi v ČR, postavit.

Seznam doposud publikovaných prací disertanta, vztahujících se ke zkoumané problematice

Církevní a mezicírkevní časopisy

- FRANC, Aleš. Vývoj protestantismu v USA I díl, *Život v Kristu*, 2003; roč. 15, č. 9, s. 16-18.
- FRANC, Aleš. Vývoj protestantismu v USA II díl, *Život v Kristu*, 2003; roč. 15, č. 10, s. 15-17.
- FRANC, Aleš. Vývoj protestantismu v USA III díl., *Život v Kristu*, 2003; roč. 15, č. 11, s. 15-17.
- FRANC, Aleš. Vývoj protestantismu v USA IV díl, *Život v Kristu*, 2003; roč. 15, č. 12, s. 9-11
- FRANC, Aleš. Kurzy Alfa, evangelium pro třetí tisíciletí, *Zápas o duši*, říjen 2003; č. 78, s. 33-45.
- FRANC, Aleš. Téma spiritismus, *Zápas o duši*, říjen 2005; č. 86, s. 43-47.
- FRANC, Aleš. Manažerství v církvi, *Zápas o duši*, duben 2006; č. 88, s. 45-46.
- FRANC, Aleš. Ujme se církve vlády nad světem? *Zápas o duši*, červenec 2009; č. 101, s. 29-33.
- FRANC, Aleš. Zástupné vyznávání hříchů, *Zápas o duši*, leden 2010; č. 103, s. 20-21.
- FRANC, Aleš. Krízy a nádeje letnično-charizmatického hnutia, *Evanjelický posol spod Tatier*, 12. október 2011, s. 8.

Odborné časopisy

- FRANC Aleš, BÍBA Vladimír. Hnutí pozdního deště a William Branham I. *Dingir*, 2000; roč. 3, č. 2, s. 34-36.
- FRANC Aleš, BÍBA Vladimír. Hnutí pozdního deště a William Branham II. *Dingir*, 2000; roč. 3, č. 3, s. 31-32.
- FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 1, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2009; roč. 12, č. 3, s. 20-26.
- FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 2, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2009; roč. 12, č. 4, s. 19-25.
- FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 3, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2010; roč. 13, č. 1, s. 19-24.

FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 4, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2010; roč. 13, č. 2, s. 15-21.

FRANC, Aleš. Krízy a nádeje letnično-charizmatického hnutia 5, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2010, roč. 13, č. 3, s. 25-32.

FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 6, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2010; roč. 13, č. 4, s. 19-24.

FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 7, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2011; roč. 14, č. 1, s. 21-26.

FRANC, Aleš. Krize a naděje letničního a charismatického hnutí 8, *Rozmer: časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu / Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt a Ekumenická rada cirkvi v SR*. 2011; roč. 14, č. 2, s. 19-27.

Sborníky

STEIGER, Pavel, Petr PAPEŽ, Jaroslav KERNAL, Milan Tachecí TACHECÍ a Aleš FRANC. *Církev ve světě, nikoliv ze světa: Zimní konference 2010*. Praha: Poutníková četba, 2010. ISSN 1804-2880. Dostupné z:
<http://zod.reformace.cz/sites/all/soubory/publikace/sbornik-konference-2010.pdf>.

KLÁTIK, Miloš, Richard E CARTER, Tomáš HRUŠTIČ, Milan JURÍK, Johannes Christiana BURMEISTR, Lubomír BATKA, Theodor DIETER, Aleš FRANC, Boris RAKOVSKÝ a Ľuboslav BEŇO. *Misia a charizmatické hnutia: Teologická konferencia ECAV na Slovensku 2011*. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 2012. ISBN 978-80-7140-380-7.

Monografie

FRANC, Aleš. Charismatická církev sjednocení? ECM Ječná pro pastorální konferenci CB, 1998. 42 s. ISBN 9788023931525.

FRANC, Aleš. Cizí oheň: historická a doktrínální analýza "Torontského požehnání". Brno: [Aleš Franc], 2004. 309 s. ISBN 80-239-3151-2.

FRANC, Aleš. A svedou mnohé. Praha: Kodex, 2008. 72 s. ISBN 978-80-904235-1-0.

FRANC, Aleš. Kam chce vést KAM českou církev?: historie a teologické pozadí Křesťanské akademie mladých. Praha: Kodex, 2008. 65 s. ISBN 80-904-2352-3.

FRANC, Aleš. Pozadí a teologie Kurzů Alfa. 1. vydání, Praha: Kodex. 2010. 88 s.

FRANC, Aleš. Pozadí a teologie Kurzů Alfa. 2. vydání. Zápas o duši, Teokaps: Teologie do kapsy, 2011. 100 s. E 11180. ISSN 1804-2880.

Výčet nejdůležitějších pramenů použitých v disertaci

- ANDERSON, Allan. *An introduction to Pentecostalism: global charismatic Christianity*. New York: Cambridge University Press, 2004, xiii, 302 s. ISBN 05-215-3280-9.
- ANDERSON, Justice C. *An Evangelical Saga*. Xulon Press, 2005. 668 s. ISBN 9781597814966.
- ANDERSON, Robert Mapes. *Vision of the disinherited: the making of American Pentecostalism*. Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1992, xviii, 334 s. ISBN 15-656-3000-9.
- ANNACONDIS, Carlos. *Poslyš. Satane! Křesťanský život*, Albrechtice, 2000. 181 s. ISBN: 978-80-7112-060-X.
- ANTTURI, Kai. Referát na téma "Hnutí víry": Glaubensbewegungen. *Konference pastorů finského letničního hnutí: Helsinky*. 17. 1. 1990, 15 s.
- Apostle C. Peter Wagner. *Arise Magazine: New Apostolic Reformation* [online]. 2000, č. 1
- ARELLANO, Gustavo. *Orange County: a personal history*. 1st Scribner hardcover ed. New York: Scribner, 2008, 269 s. ISBN 14-165-4004-0.
- ARCHER, Kenneth J. *A Pentecostal hermeneutic for the twenty-first century: spirit, scripture, and community*. New York: T, 2004, xi, 219 s. ISBN 05-670-8367-5.
- ARNOLD, Clinton E. *Ephesians, power and magic: the concept of power in Ephesians in light of its historical setting*. New York: Cambridge University Press, 1989, xiv, 244 s. Monograph series (Society for New Testament Studies), 63 s. ISBN 05-213-6236-9.
- Assemblies of God Fundamental Truths: Our 16 Fundamental Truths. *Assemblies of God USA*. Mon, 01 Mar 2010. Dostupné z: http://ag.org/top/Beliefs/Statement_of_Fundamental_Truths/sft_full.cfm.
- ATKINSON, William. *The 'spiritual death' of Jesus: a Pentecostal investigation*. Boston: Brill, 2009, vi, 293 s. Global Pentecostal and Charismatic studies, v. 1. ISBN 978-900-4171-992.
- ATTER, Gordon Francis. "The third force": a Pentecostal answer to the question so often asked by both our own young people and by members of other churches: "Who are the Pentecostals?". Madison: College Press, 2009. 314 s.
- BALMER, Randall Herbert. *The encyclopedia of evangelicalism*. 1st ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, viii, 654 s. ISBN 06-642-2409-1.
- BARRETT, David B, George Thomas KURIAN a Todd M JOHNSON. *World Christian encyclopedia: a comparative survey of churches and religions in the modern world*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2001, 2 v. ISBN 019510319X2.
- BARTLEMAN, Frank. [Překlad neuveden]. *Azusa street*. Centennial ed. Gainesville, FL: Bridge-Logos Publishers, 2005, p. cm. ISBN 08-827-0135-5. Dostupné z: <http://knihy.own.cz/process.php?file=FrankBartleman-AzusaStreet.pdf>
- BERG, Clayton L a Paul E PRETIZ. *Spontaneous combustion: grass roots Christianity, Latin American style*. Pasadena, Calif.: William Carey Library, 1996, 296 s. ISBN 08-780-8265-4.

- BERKHOF, Louis [Překlad: Rostislav MATULÍK]. *Dějiny dogmatu*. 1. vyd. Praha: Návrat domů, 2003. 231 s. ISBN 978-807-2550-777.
- BEVERLEY, James A. *Holy laughter and the Toronto blessing: an investigative report*. Grand Rapids, Mich: Zondervan, 1995. 184 s. ISBN 978-031-0204-978.
- BEVERLEY, James A. *Revival wars: a critique of Counterfeit revival*. Pickering, Ont.: Evangelical Research Ministries, 1997. 95 s. ISBN 978-096-8250-303.
- BLAISING, Craig A a Darrell L BOCK. *Progressive dispensationalism*. Wheaton, Ill.: BridgePoint, 1993, 336 s. ISBN 15-647-6138-X.
- BLOESCH, Donald G. *The last things: resurrection, judgment, glory*. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press, 2004. 336 s. ISBN 978-083-0827-572.
- BLOMBERG, Craig a Sung Wook CHUNG. *A case for historic premillennialism: an alternative to "left behind" eschatology*. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2009, xix, 184 s. ISBN 08-010-3596-1.
- BLUMHOFFER, Edith. A Pentecostal Branch Grows in Dowie's Zion: Charles F. Parhams Invasion. *Assemblies of God Heritage*. 1986, roč. 8, č. 3, s. 3-5. Dostupné z: http://ifphc.org/pdf/Heritage/1986_03.pdf.
- BRANHAM W. *Hlubina volá k hlubině*, kázáno v Jeffersonville, Indiana USA, červenec 1954. Svobodná lidová misie. Dostupné z: <http://cs.gloria.tv/?media=262455>.
- BRANHAM, Wiliam. *Odhalení Boha*, Indiana, USA, kázáno v Jeffersonville, Indiana, USA, 14. června 1964. Svobodná lidová misie.
- BRANHAM, William. *Darlegung der sieben Gemeinde-Zeitalter*. 2. vyd. E. Frank, 1968. 415 s.
- BROWN, Candy Gunther. *Global pentecostal and charismatic healing*. New York: Oxford University Press, 2011, xxi, 397 s. ISBN 01-953-9341-4.
- BRUCE, Frederick Fyvie. *The epistle to the Colossians, to Philemon, and to the Ephesians*. 7. [Dr.]. Grand Rapids, Mich: Eerdmans, 1999. ISBN 978-080-2825-100.
- BUDISELIĆ, Ervin. New Apostolic Reformation: Apostolic Ministry for Today. *Kairos* [online]. 2008, roč. 2 č. 2, s. 209–226 [cit. 2012-10-30]. Dostupné z: <http://hrcak.srce.hr/file/46211>.
- BUESS, Bob. *Discipleship Pro and Con*. Texas: Sweeter Than Honey, 1975. 155 s. ISBN 0934244065.
- BUESS, Bob. *The Pendulum Swings*. Van. Texas: Bob Buess, 1974. 116 s. ISBN 093424412X.
- BURGESS, Stanley M a Ed M VAN DER MAAS. *The new international dictionary of Pentecostal and charismatic movements*. Rev. and expanded. Grand Rapids, Mich.: Zondervan Pub. House, 2002, xxxi, 1278 s. ISBN 03-102-2481-0.
- BURGESS, Stanley M. *Encyclopedia of Pentecostal and Charismatic Christianity*. [online]. Routledge 2005 [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://cw.routledge.com/ref/religionandsociety/pentecostal/introduction.html>.
- CLAUSSEN, Dane S. *The Promise Keepers: essays on masculinity and Christianity*. Jefferson, N.C.: McFarland, 2000, xvi, 336 s. ISBN 07-864-0700-X.
- CLOUD, David. *Way of Life Literature, Inc.* [online]. Bethel Baptist Church: Way of Life Literature [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.wayoflife.org/about/contactus.php>.

- COKER, Matt. The First Jesus Freak: A pot-smokin, LSD-droppin seeker turned Calvary Chapel into a household name. So why is Lonnie Frisbee missing from church history? *OC Weekly Features* [online]. 3. 3. 2005 [cit. 2012-11-10]. Dostupné z: <http://www.ocweekly.com/2005-03-03/features/the-first-jesus-freak/>.
- COOK, Philip L. *Zion City, Illinois: twentieth-century utopia*. 1st ed. Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 1996, xii, 283 s. ISBN 08-156-0349-5.
- COPELAND Kenneth. Jesus, Our Lord of Glory. *Voice of Victory*, April, 1982, s. 3-7.
- CROWDER, John. *Miracle workers, reformers and the new mystics*. Shippensburg, PA: Destiny Image, 2006. 391 s. ISBN 978-076-8423-501.
- CUSIC, Don. *Encyclopedia of contemporary Christian music: pop, rock, and worship*. Santa Barbara, Calif.: Greenwood Press, 2010, xvi, 505 s. ISBN 03-133-4426-4.
- CUSIC, Don. *The sound of light: a history of gospel music*. Bowling Green, Ohio: Bowling Green State University Popular Press, 1990, iv, 267 s. ISBN 08-797-2498-6.
- DAGER, Albert James. *Vengeance is ours: the church in dominion*. Redmond, WA: Sword Publishers, 1990, 283 s. ISBN 09-626-6320-4.
- DAVIES, Wilma Wells. The embattled but empowered community: comparing understandings of spiritual power in Argentine popular and pentecostal cosmologies. Boston: Brill, 2010, xviii, 319 s. Global Pentecostal and Charismatic studies, v. 5. ISBN 90-041-7830-9.
- DAWSON, John. *Taking our cities for God*. Rev. and updated ed. Lake Mary, FL: Charisma House, 2001, xi, 224 s. ISBN 08-841-9764-6.
- DAYTON, Donald W. *Theological roots of Pentecostalism*. Grand Rapids, MI: Francis Asbury, 1987, 199 s. ISBN 9780310393719.
- DEWAAY, Bob. The roots and fruits of the new apostolic reformation: a biblically based commentary on current issues that impact you. In: [online]. St. Louis Park: Twin City Fellowship, 2007 [cit. 2012-10-29]. Critical Issues Commentary. ISBN 952-935-3100. Dostupné z: <http://cicministry.org/commentary/issue103.htm>.
- DRÁPAL, Dan. *Apoštolská služba a členství ve sboru*, s. n., prosinec 1995. 10 s.
- DRÁPAL, Dan. *Apoštolská služba*. 1. vyd. Praha: KMS, 2004, 123 s. ISBN 80-864-4928-9.
- EDWARDS, J. Christopher. *The ransom logion in Mark and Matthew: its reception and its significance for the study of the gospels*. ix, 190 pages. Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament, 2012. 191 s. ISBN 3161517806.
- EGAN, Harvey D. *An anthology of christian mysticism*. Collegeville, Minn.: Liturgical Press, 1991, xxv, 680 s. ISBN 08-146-6012-6.
- EINSTEIN, Mara. *Brands of faith: marketing religion in a commercial age*. London: Routledge, 2008. 256 s. ISBN 978-041-5409-766.
- EKMAN, Ulf [Překlad: Alexandr FLEK]. *Kazit skutky d'ábla*. Praha: Lotos, 1990. 20 s. ISBN 978-809-0011-205.
- EKMAN, Ulf [Překlad: Alexandr FLEK]. *Moc nového stvoření*. 2., opr. vyd. Praha: Dynamis, 1995. 30 s. ISBN 978-808-5891-041.
- EKMAN, Ulf a [Překlad: Tomáš STANĚK]. *Víra, která přemáhá svět*. Praha: Voda života, 1991. 125 s. ISBN 978-802-3829-822.

EKMAN, Ulf. *Našel jsem svůj osud*. 1. české vyd. Brno: Slovo života, 1998, 112 s. ISBN 80-901-9568-7.

Endtime Revival–Spirit-Led and Spirit-Controlled: A Response Paper to Resolution 16. *General Presbytery of the Assemblies of God on August 11, 2000*. General Council of the Assemblies of God, 2000. Position Papers. Dostupné z: http://ag.org/top/Beliefs/Position_Papers/pp_downloads/pp_endtime_revival.pdf.

ENNS, Paul. *The Moody handbook of theology*. Chicago, Ill.: Moody Press, 1989, 688 s. ISBN 08-024-3428-2.

ENROTH, Ronald M., Edward E. ERICSON a Peters BRECKINRIDGE. *The story of the Jesus People: a factual survey*. Exeter: Paternoster Press, 1972. 250 s. ISBN 978-085-3641-315.

ERICKSON, Millard. *A basic guide to eschatology: making sense of the millennium*. [Rev. ed.]. Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1998, 197 s. ISBN 08-010-5836-8.

FAIRBAIRN, Donald. *Eastern Orthodoxy through Western eyes*. 1st ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2002, xiii, 209 s. ISBN 06-642-2497-0.

FAZEKAŠ, Ľudovít. *Dobrá správa o záchrane: List Rimanom*. Banská Bystrica: Trian, 1998, 144 s. ISBN 80-88945-04-6.

FAZEKAŠ, Ľudovít. *Kristovo telo: List Efezanom*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB, 2000, 126 s. ISBN 9788088945239.

FILIPI, Pavel. *Církev a církve: kapitoly z ekumenické eklesiologie*. 1. vyd. Brno: CDK, 2000, 187 s. ISBN 80-859-5958-5.

FORBES, Christopher. *Prophecy and inspired speech in early Christianity and its Hellenistic environment*. Tübingen: J.C.B. Mohr (P. Siebeck), 1995, xi, 380 s. ISBN 31-614-6223-8.

FRAME, Randy. Same Old Benny Hinn, Critics Say. *Christianity today*. October 1992, s. 52. ISSN 0009-5753.

FRANGIPANE, Francis a [Překlad: Šimona BOUZKOVÁ]. *Tři bitevní pole: podrobný pohled na tři oblasti duchovního boje: mysl, církev a nebesa*. 1. vyd. Praha: Ampelos, 1997. 127 s. ISBN 978-802-3840-186.

FRANGIPANE, Francis. *In the Presence of God*. New Wine Press, 1994. 160 s. ISBN 1874367272.

FRANGIPANE, Francis. *Holiness, truth, and the presence of God*. Lake Mary, Fla.: Charisma House, 2011, viii, 148 s. ISBN 9781616384050.

FRANK, Ewald. *Das Wort Gottes bleibt in Ewigkeit*. Zusammenfassung ersten Ausgaben. Krefeld: E. Frank, 1968. 39 s.

FRANK, Ewald. *William Branham, muž poslaný Bohem*. Krefeld: Svobodná lidová misie.

FREIDZON, Claudio a [přeloženo z ANGLIČTINY]. *Duchu Svatý, hladovím po tobě*. Albrechtice: Křesťanský život, 1996. 127 s. ISBN 978-807-1120-407.

FRESTON, Paul. «Neo-Pentecostalism» in Brazil: Problems of Definition and the Struggle for Hegemony. *Archives de Sciences Sociales des Religions*. Année 1999, roč. 105, č. 105, s. 145-162. Dostupné z: http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/assr_0335-5985_1999_num_105_1_1082.

- FRODSHAM, Stanley Howard. *Apoštol víry*. Neuwengert: Missiondisent. po r. 1960. 142 s (odpovídá anglickému originálu: *Smith Wigglesworth: apostle of faith*. Springfield, Mo: Gospel Pub. House, 1990. 158 s. ISBN 978-088-2435-862).
- General council, Assemblies of God. *Where We Stand: The Official Position Papers of the Assemblies of God*. Springfield: Gospel Publishing House, 2003. 294 s.
- GLOVER, Betty Joyce. *Woe Unto the Pastors*. Xulon Press, 2009, 172 s. ISBN 1615795812.
- GLOVER, Peter C. *Rick Joyner: Prophet of the New Christianity* [online]. Great Bromley, Colchester, CO7 7JY, UK: Word21.com, 1999 [cit. 2012-11-24]. Dostupné z: http://www.word21.com/rick_joyner.pdf.
- GOEDELMAN, G. Richard Fisher and M. Kurt a W. E. Nunnally and Stephen F. CANNON. *The confusing world of Benny Hinn*. 9th ed., rev. and updated. St. Louis, Mo: Personal Freedom Outreach, 2002. 322 s. ISBN 978-097-1624-733.
- GOFF, James R. *Fields white unto harvest: Charles F. Parham and the missionary origins of Pentecostalism*. Fayetteville: University of Arkansas Press, 1988, ix, 263 s. ISBN 15-572-8026-6.
- GORDON, Adoniram Judson. *The Ministry of Healing: or Miracles os Cures in All Ages*. New York: Fleming H Revell, 1882. Third Edition. 260 s. ISBN 9781428604384.
- GRADY, Lee J. Interview Conducted by J. Lee Grady: What I learned behind bar. *Charisma & Christian Life*. February 1997, s. 46-52. ISSN 0895-156X.
- GRADY, Lee J. The Charismatic Movement: Dead or Alive? *Charisma Magazine: Newsletter - Fire in My Bones* [online]. 6/30/2009 [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.charismamag.com/index.php/fire-in-my-bones/22455-the-charismatic-movement-dead-or-alive>.
- GRAVES, Charles S. *Anointing - or Apostasy?: The Latter Rain Legacy* [online]. Birthpagan, 138 s. [cit. 2012-11-15]. Dostupné z: <http://www.birthpangs.org/articles/background/Chas-Graves-Anointing-Apostasy.pdf>.
- GREEN, Michael. *I believe in Satan's downfall*. 3rd ed. London: Hodder, 1995. 254 s. ISBN 978-034-0630-341.
- GREEN, Pearry. *The Acts of the Prophet*. 4. ilustrované vydání: Tucson Tabernacle Books, 1995. 204 s. ISBN 0970095589. Dostupné z: <http://www.williambranhamstorehouse.com/the%20acts%20of%20the%20prophet.pdf>.
- GREENFIELD, John. *Moc s výsosti - čili dvousetleté výročí velkého probuzení moravských bratří - bratrské jednoty: (čili dvousetleté výročí velkého probuzení moravských bratří - bratrské jednoty)*. Dr. Josef Dobeš, 1936.
- GRENZ, Stanley James. *The millennial maze: sorting out evangelical options*. Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1992, 239 s. ISBN 08-308-1757-3.
- GRUEN, Ernest J. *Documentation of the Aberrant Practices and Teachings of Kansas City Fellowship (Grace Ministries)*. [online]. Full Faith Church of Love, 1990. 355 s. [cit. 2009-11-10]. Dostupné z: <http://www.birthpangs.org/articles/kcp/kcp-gruen.html>.
- GUMBEL, Nicky. *Proč Vánoce?*. 2. vyd. [Překlad: Tomáš Dittrich]. Praha: KMS, 2007, 21 s. ISBN 978-80-86449-54-8.
- HAGGARD, Ted a [Překlad: TROJÁNEK Jiří]. Příručka pro vedoucí domácích skupinek sboru. *New Life Church, Colorado Springs: Křesťanské společenství Praha*. Dostupné z: <http://notabene.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=1988>.

- HAGIN, Kenneth E. [Překlad: Bob RYKLIK]. *Nové narození*. 1. vyd. Doubek: Postilla, 2005. 33 s. ISBN 978-808-6442-310.
- HAGIN, Kenneth E. [Překlad: Milan KOLDINSKÝ]. *Plány, záměry a cíle*. 1. vyd. Sedlčany: Altak, 1993. 123 s. ISBN 978-808-5335-224.
- HAGIN, Kenneth E. *Autorita věřícího*. 1. vyd. Praha: Logos, 1990. 63 s. ISBN 978-808-5335-033.
- HAGIN, Kenneth E. *I believe in visions*. New Jersey: Fleming H. Revell Company, 1972. 128 s. ISBN 9780800783761.
- HAGIN, Kenneth E. *I went to hell*. Tulsa, OK: K. Hagin Ministries, 1982. 32 s. ISBN 978-089-2762-576.
- HALL, Franklin. *Atomic Power with God Thru Fasting and Prayer*. Franklin Hall, 1946, 64 s. ISBN 125803252X. Dostupné z: <http://www.shiloahbooks.com/download/Atomic.pdf>.
- HALL, Franklin. *The Return of Immortality: The UFOS, UHOS and the IHO*. Phoenix: Hall Deliverance Foundation, 1976.
- HALL, Timothy L. *American religious leaders*. New York: Facts on File, 2003. 430 s. ISBN 978-143-8108-063.
- HAMON, Bill. *Apostles, prophets, and the coming moves of God: God's end-time plans for his church and planet earth*. Shippensburg, PA: Destiny Image, 1997, xxvii, 299 s. ISBN 09-398-6809-1.
- HAMON, Bill. *Prophets and personal prophecy*. Shippensburg, PA: Destiny Image, 1987, xii, 218 s. ISBN 09-398-6803-2.
- HAMON, Bill. *The eternal church: a prophetic look at the church--her history, restoration, and destiny*. Rev. ed. Shippensburg, PA: Destiny Image, 2003, 380 s. ISBN 07-684-2176-4.
- HANEGRAAFF, Hank. *Counterfeit revival*. Dallas: Word Pub., 1997, xix, 315 s. ISBN 08-499-3892-9.
- HANEGRAAFF, Hank. *Christianity in crisis*. Eugene, Or.: Harvest House, 1997, 377 s. ISBN 15-650-7696-6.
- HARRELL, David Edwin Jr. *All things are possible: the healing*. 1st Midland book ed. Bloomington: Indiana University Press, 1978. 304 s. ISBN 02-532-0221-3.
- HARRELL, David Edwin. *Oral Roberts: an American life*. Bloomington: Indiana University Press, 1985, xiv, 622 s. ISBN 02-531-5844-3.
- HAWTIN, George R. Editorial. *The Sharon Star*. 1. April 1949, č. 1. s. 2.
- HEISER, Michael S. Deuteronomy 32:8 and the Sons of God. *Bibliotheca Sacra: Dalas Theological Seminary*. 2001, roč. 629, č. 158, s. 53-74. Dostupné z: http://talkingnotes.org/isaiah/handouts/divine-council_heiser.pdf.
- HILL, Stephen. *Na cestě za probuzením*. 1. české vyd. Albrechtice: Křesťanský život, 1999, 183 s. ISBN 80-711-2048-0.
- HINN, Benny. *Dobré ráno, Duchu svatý*. Brno: Postila, 2002, 166 s. ISBN 80-86442-11-X.
- HOGUE, Richard. *Tongues: a theological history of Christian glossolalia*. Mustang, Okla: Tate Publishing, 2010. 256 s. ISBN 978-161-5666-744.

- HOLDCROFT, Thomas L. New Order of the Latter Rain. *Pneuma: The Journal of the Society for Pentecostal Studies*[online]. 1980, roč. 2, č. 2, s. 48-60 [cit. 2012-11-06]. Dostupné z: <http://www.spiritwatch.org/firelatter2.htm>.
- HOLVAST, René. *Spiritual mapping in the United States and Argentina, 1989-2005: a geography of fear*. Boston: Brill, 2009, xiv, 367 s. Religion in the Americas series, v. 8. ISBN 90-041-7046-4.
- HOPKO, Thomas. *Speaking the truth in love: education, mission, and witness in contemporary Orthodoxy*. Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 2004, 184 s. ISBN 08-814-1263-5.
- HORTON, Stanley M. *Systematická teologie*. 1. české vyd. [Překlad: Jiří Hedánek]. Albrechtice: Křesťanský život, 2001, 739 s. ISBN 80-711-2069-3.
- HUNT, Dave a M. T. MCMAHON. *Svod křesťanství* [online]. Antonín Uhlíř. Praha: Nejotázky, 1997 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <https://sites.google.com/site/nejotazky/david-hunt/svod-krestanstvi>.
- HUNT, Dave a T MCMAHON. *The seduction of Christianity: spiritual discernment in the last days*. Eugene, Or.: Harvest House, 1985, 239 s. ISBN 08-908-1441-4.
- HUNT, Dave. *Beyond seduction: a return to biblical christianity*. Eugene, Or.: Harvest House Publishers, 1987, 282 s. ISBN 08-908-1562-3.
- CHEVREAU, Guy. *Catch the fire: the Toronto blessing: an experience of renewal and revival*. 1st Canadian Harper/Perennial ed. Toronto: HarperCollins, 1995. 225 s. ISBN 978-000-6380-436.
- CHEVREAU, Guy. *Catch the fire: the Toronto blessing: an experience of renewal and revival*. 1st Canadian Harper/Perennial ed. Toronto: HarperCollins, 1995. 225 s. ISBN 978-000-6380-436.
- CHRISTENSEN, Michael J a Jeffery A WITTUNG. *Partakers of the divine nature: the history and development of deification in the Christian traditions*. Pbk. ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Academic, 2007, 325 s. ISBN 08-010-3440-X.
- ICE, Thomas D. The Latter Rain Revival Movement. *Article Archives: Pre-Trib Research Center: Liberty University*. 5. 8. 2009. Dostupné z: http://digitalcommons.liberty.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1047&context=pretrib_arch.
- International Coalition od Apostles. [online]. [cit. 2012-10-30]. Dostupné z: <http://www.coalitionofapostles.com/about-ica>.
- JACKSON, Bill. *Co se to s námi jenom děje?* [online]. Albrechtice: Křesťanský život, 1994 [cit. 2012-11-10]. Dostupné z: <http://www.evanwigg.com/revival/manifest/holyloff.html>.
- JACOBS, Cindy. *Possessing the gates of the enemy*. Tarrytown, N.Y.: Chosen Books, 1991. 288 s. ISBN 0800791878.
- JOYNER, Rick. Civil War in the Church. *The Morning Star Prophetic Bulletin*. 1996, č. 5, s. 2.
- JOYNER, Rick. *Pochodeň a meč: volné pokračování Poslední bitvy*. 1. vyd. Praha: KMS, 2004. ISBN 978-808-6449-319.
- JOYNER, Rick. *The harvest*. New Kensington, PA: Whitaker House, 1993-1994, v. <1-2>. ISBN 18783274022.
- JOYNER, Rick. Vize o velké žni. *Život víry*. 1994, roč. 5, č. 3, s. 64–66.

- KELLY, J N D. *Early Christian Doctrines*. London: Continuum International Publishing Group, 2000. 528 s. ISBN 9780826452528.
- KENYON, Essek. William. *Jesus the Healer*. 7. pint. Lynnwood, Wash: Kenyon's Gospel Publ. Society, 1943, 104 s. ISBN 9781577700067.
- KLÁTIK, Miloš. Teologická konferencia ECAV na Slovensku 2011 na tému: Misia a charizmatické hnutia. Martin: AlfaPrint, 2012, 196 s. ISBN 9788071403807.
- LAHAYE, Tim F a Thomas ICE. *The end times controversy*. Eugene, Or.: Harvest House, 2003, 461 s. ISBN 07-369-0953-2.
- Lakelandské probuzení. *Život víry*. 2008, roč. 19, č. 20, s. 13-15.
- Lance Wallnau Explains The Seven Mountains Mandate*. [YouTube]. Video [online]. 16. 7. 2009 [cit. 2012-12-23]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=qQbGnJd9poc>.
- LANE, Tony. *Dějiny křesťanského myšlení*. 1. vyd. Praha: Návrat domů, 1996, 286 s. ISBN 80-854-9547-3.
- Lausannská smlouva. *Radio7: Trans World Radio*. 2012. Dostupné z: <http://www.twr.cz/kdo-jsme/kdo-jsme/166-lausanska-smlouva>
- LECLAIRE, Jenifer. Peter Wagner Addresses Apostolic Influence on American Politics. *Charisma News* [online]. 10/5/2011 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <http://www.charismanews.com/politics/32113-peter-wagner-addresses-apostolic-influence-on-american-politics>.
- LEWIS, James W a James P Wind. *American congregations*. Paperback ed. Chicago: University of Chicago Press, 1998. 302 s. ISBN 978-022-6901-893.
- LIGUŠ, Ján. *Teologické systémy*. Banská Bystrica: Trian s.r.o, 2010. ISBN 9788080839857.
- LOEWEN, Jacob. Which God Do Missionaries Preach? *Misiology: An International Review*. 1986, roč. 16, č. 1, s. 3-19.
- LORD, Andrew. The Pentecostal-Moltmann Dialogue: Implications for Mission. *Journal of Pentecostal Theology*. 2003-04-01, roč. 11, č. 2, s. 271-287. ISSN 0966-7369. DOI: 10.1177/096673690301100207. Dostupné z: <http://booksandjournals.brillonline.com/content/10.1177/096673690301100207>.
- MACARTHUR, John F. *Charismatic chaos*. Paperback reprint ed. Grand Rapids, Mich: Zondervan, 1993, 416 s. ISBN 978-031-0575-726.
- MAHONEY, Ralph. The Covering of Darkness. *World Map Digest*. March/April 1983, s. 2.
- MANGUM, R. Todd a Mark S. SWEETNAM. *The Scofield Bible Its History and Impact on the Evangelical Church*. Intervarsity Pr, 2009. ISBN 978-083-0857-517.
- MANSFIELD, Stephen. *Derek Prince: a biography*. Lake Mary, Fla.: Charisma House, 2005, xiv, 287 s. ISBN 15-918-5794-5.
- MARGIES, Wolfhard [Překlad: Pavel FERST]. *Jak zacházet s poraženým nepřítelem*. 1. vyd. Praha: Logos, 1991. 47 s. ISBN 978-808-5335-057.
- MARGIES, Wolfhard. *Dědictví dospělých*. Sbor Jednoty bratrské, Liberec, 1990, 79 s. ISBN 80-900044-4-X.
- MARGIES, Wolfhard. *Osvobození*. Praha, Logos, 1991, 238 s. ISBN 80-85335-01-9.
- MARTIN, William C. *With God on our side: the rise of the religious right in America*. Rev. trade pbk. ed. New York: Broadway Books, 2005, xi, 426 s. ISBN 07-679-2257-3.

- MASTERS, Peter. *The healing epidemic*. 3. print. London: Wakeman Trust, 1988. ISBN 978-187-0855-006.
- MCCONNELL, Ray Daniel a [Překlad: František PALA]. *Jiné evangelium: historická a biblická analýza hnutí Víry*. [Překlad: František Pala]. Albrechtice: Křesťanský život, 1996, 192 s. ISBN 80-711-2034-0.
- MCCRACKEN, Brett. *Hipster Christianity: when church and cool collide*. Grand Rapids, Mich.: Baker Books, 2010, 255 s. ISBN 08-010-7222-0.
- MCDONNELL, Kilian. *Presence, power, praise: documents on the charismatic renewal*. Colleagueville, Minn.: Liturgical Press, 1980, 3 v. 580 s. ISBN 08-146-1126-5.
- MCGUIRE, James W. *Peronism without Peron: unions, parties, and democracy in Argentina*. Stanford: Stanford Univ Press, 1999. 388 s. ISBN 978-080-4736-558.
- MENZIES, William W. *Anointed to Serve: The Story of the Assemblies of God*. Springfield, Mi: Gospel Pub House, 1984. 436 s. ISBN 978-0882434650.
- MILLER, Donald E. *Reinventing American protestantism: christianity in the new millenium*. Berkeley: University of California press, 1999. 262 s. ISBN 978-052-0218-116.
- MILLER, R. Edward. *Secrets of revival: unions, parties, and democracy in Argentina*. College Park, Ga.: Peniel Publications, 1995, 267 s. ISBN 09-458-1810-6.
- MILLER, R. Edward. *Secrets of the Argentine Revival*. East Poits, Ga: Peniel Publications, 1999. ISBN 9780945818182.
- MILLER, R. Edward. *Cry for me Argentina*. Brentwood, Essex: Sharon Publications, 1988, 160 s. ISBN 978-187-1367-003. Dostupné z: http://www.jesus.org.uk/ja/mag_revivalfires_argentina.shtml.
- MOORE, David S. *The shepherding movement: controversy and charismatic ecclesiology*. New York: T, 2003, viii, 228 s. Journal of Pentecostal theology, 27. ISBN 9780826471604.
- MOREAU, Scott. Gaining perspective on territorial spirits. *The Lausanne Movement: The Whole Church Taking the Whole Gospel to the Whole Word*, 2000 [online]. [cit. 2012-10-29]. Dostupné z: <http://www.lausanne.org/en/component/content/article.html?id=202>.
- MORIARTY, Michael G. *The new charismatics: a concerned voice responds to dangerous new trends*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan Pub. House, 1992, 384 s. ISBN 03-105-3431-3.
- MUMFORD, Bob. Discipleship was wrong. I repent. I ask forgiveness. *Ministries Today*. 1990, 1-2, s. 1.
- NAḤMAN BEN YEḤEZKĚL, Sheraga Kahana. *May Menuchot: Elucidations of the Tosafot Commentaries : Berachot*. Institute for Talmudic Commentaries, 1981, 232 s.
- NEIGHBOUR, Ralph W. Jr. *Where do we go from here?: a guidebook for the cell group church*. Rev. ed. Houston, Tex: Touch Publications, 2000. ISBN 18-808-2817-0.
- NICHOLS, Stephen J. *Jesus Made in America: A Cultural History from the Puritans to the Passion of the Christ*. ReadHowYouWant.com, 2010. 478 s. ISBN 9781458755407.
- NUNALLY, Wave. Učení o generačním prokletí. *Enrichment Journal: Czech Edition*. Podzim 2010. Dostupné z: http://enrichmentjournal.ag.org/199901/078_accommodation.cfm.
- NUNNALLY, W. E. Učení o generačním prokletí. *Enrichment Journal: Czech Edition* [online]. podzim 2010 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: http://ag.org/enrichmentjournal/International_PDF/Czech/Czech_02_2010.pdf.

- OLSON, Roger E. *The Westminster handbook to evangelical theology*. 1st ed. Louisville, Ky.: Westminster John Knox Press, 2004, xi, 328 s. ISBN 06-642-2464-4.
- ONDRAŠEK, Martin Ľubomír. *Neocharizmatické hnutie na Slovensku. Ústav pre vzťahy štátu a cirkvi*, 2011, 267 s. ISBN 9788089096534.
- OROPEZA, B. J. *A time to laugh: the holy laughter phenomenon examined*. Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 1995, vi, 194 s. ISBN 15-656-3183-8.
- ORTIZ, Juan Carlos. *Disciple: a handbook for new believers*. Orlando, Fla.: Creation House, 1995, 160 s. ISBN 08-841-9413-2.
- OTIS, George. *Informed intercession*. Ventura, Calif.: Renew, 1999, 269 s. ISBN 08-307-1937-7.
- PERRY, Marvin. *Western civilization: ideas, politics, and society*. 9th ed. Boston, MA: Houghton Mifflin Harcourt Pub. Co., 2009, xxxi, 903 s. ISBN 97805471474131400.
- POHL, Alfred H. [Překlad: Pavel MIKUŠEC]. *17 důvodů, proč jsem opustil jazykové hnutí*. Ostrava: A-Alef. 1994, 78 s.
- PÖHLMANN, Horst Georg. *Kompendium evangelické dogmatiky*. [Překlad: Petr GALLUS, Ondřej KOLÁŘ, Ondřej MACEK a Tabita VEJNAROVÁ]. Mlýn, 2002, 434 s. ISBN 80-86498-02-6.
- POKORNÝ, Petr. *Literární a teologický úvod do Nového zákona*. Praha: Vyšehrad, 1993, 333 s. ISBN 80-702-1052-4.
- POLOMA, Margaret M. *Main street mystics: the Toronto blessing and reviving Pentecostalism*. Walnut Creek, CA: AltaMira Press, 2003. 288 s. ISBN 978-075-9103-542.
- POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 4. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 432 s. ISBN 978-80-7195-394-4.
- PRICE, Frederick K Charles. Ever Increasing Faith Messenger. *Newsletter Crenshaw*. July 1980, s. 7.
- PRINCE, Derek. [Překlad: Milan KOLDINSKÝ]. *Požehnání nebo kletba: vyber si!* Praha: Břetislav Šípek, 1993. 235 s. ISBN 80-86442-14-4.
- PRINCE, Derek. Rozruch v církvi: Vyjádření známého biblického učitele z roku 1994. *Život víry: příloha*. 1996, roč. 7, č. 2, s. 1-2.
- PRINCE, Derek. Určena povstat: Boží pořádek obnovení Kristova těla. *Život víry*. 1991, roč. 2, č. 11, s. 223 - 225.
- PRINCE, Derek. *Základy víry - Vzkládání rukou. Vzkříšení mrtvých. Soud věčný: Pásmo základy - kniha V-VII*. ?. S.l.: s.n, po r. 1960.
- PROCHÁZKA, Pavel. *Budovanie cirkvi: vysokoškolský text k rovnomennému kurzu*. Banská Bystrica, 2004, 79 s. ISBN 80-8055-884-1.
- PURVIS, Eldon. The Co-ordinator's Report. *New Wine*. October 1969, roč. 1, č. 10, s. 4. Dostupné z: <http://www.csmublishing.org/pdf/newwine/10-1969.pdf>.
- PURVIS, Eldon. The Co-ordinator's Report. *New Wine*. October 1970, roč. 2, č. 10, s. 4. Dostupné z: <http://www.csmublishing.org/pdf/newwine/10-1970.pdf>.
- PYTCHES, David. *Some said it thundered: a personal encounter with the Kansas City prophets*. Nashville: Oliver-Nelson, 1991. 167 s. ISBN 08-407-9128-3.

- RANDLES, Bill. *Weighed and found wanting: the Toronto experience examined in the light of the Bible*. Second edition. Cambridge: St Matthew Publications, 1995. ISBN 978-095-2467-205. Dostupné z: <http://www.apologeticsindex.org/docs/WeighedAndFoundWanting.pdf>.
- REID, Georgy R. *Trojan church*. S.l.: Xulon Press, 2008, 208 s. ISBN 978-160-6477-335.
- RIDDLEBARGER, Kim. *A case for amillennialism: understanding the end times*. Leicester, England: Inter-Varsity Press, 2003, 271 s. ISBN 08-010-6435-X.
- RISS, Richard M. *A History of the Revival of 1992-1995: John Arnott* [online]. Richard M. Riss, 1995, 27. 11. 1996 [cit. 2012-11-10]. Dostupné z: http://www.grmi.org/Richard_Riss/history/arnott.html.
- RISS, Richard M. *A survey of 20th-century revival movements in North America*. Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 1988, 202 s. ISBN 09-135-7372-8.
- RISS, Richard M. *Singing in the spirit in the holiness, pentecostal, latter rain, and charismatic movements*. Orlando: IPHC Archives and Research Center, Orlando. Dostupné z: <http://www.pctii.org/arc/riss.html>.
- RISS, Richard M. *The Latter Rain*. Mississauga, Ontario: Honeycomb Visual Productions, 1987. 261 s.
- ROBERTS, Oral. *Miracles of seed-faith*. Pennsylvania State University: Oral Roberts Evangelistic Association, 1982. 157 s.
- ROOZEN, David A a James R NIEMAN. *Church, identity, and change: theology and denominational structures in unsettled times*. Grand Rapids, Mich.: W.B. Eerdmans Pub., 2005, vii, 656 s. ISBN 08-028-2819-1.
- RYLE, James. *Hippo in the garden: a non-religious approach to having a conversation with God*. Orland, Fla.: Creation House, 1993, 293 s. ISBN 08-841-9340-3.
- RYLE, James. The "Sons of Thunder". *MorningStar Publications Inc*. 1991. Dostupné z: <http://www.hispraise.com/MorningStar/sonsof.htm>.
- RYLE, James. *A dream come true*. Orlando, Fla.: Creation House, 1995, 248 s. ISBN 08-841-9394-2.
- RYRIE, Charles Caldwell. *Basic theology: a popular systemic guide to understanding biblical truth*. Chicago, Ill.: Moody Press, 1999, 655 s. ISBN 08-024-2734-0.
- RYRIE, Charles Caldwell. *Dispensationalism*. Rev. and expanded. Chicago, IL: Moody Publishers, 2007, 265 s. ISBN 978-080-2421-890.
- SAUER, Theodor. *Geschichte der christlichen kirche für schule und haus*, vyd. Rudolf Kuntze's Verlagsbuchandlung, Dresden, 1859. 400 s.
- SAWYER, James M. *The survivor's guide to theology*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 2006, 640 s.
- SHARROCK, Russel. *Spiritual Warfare: A Struggle for Truth*. Morrisville: Lulu Enterprises Inc., 2007, 408 s. ISBN 184753094X.
- SHERRILL, John L. *Oni hovoria inými jazykmi*. S.l.: s.n, po r. 1960. 159 s. (odpovídá anglickému originálu: *They speak with other tongues*. [Rev. ed.]. Grand Rapids, Mich.: Chosen Books, 2004, 190 s. ISBN 08-007-9359-5.
- SHIRES, Preston. *Hippies of the religious right*. Waco, Tex.: Baylor University Press, 2007, xi, 275 s. ISBN 19-327-9257-0.

- SCHWARZ, Hans. *Eschatology*. Grand Rapids, Mich.: W. B. Eerdmans, 2000, xv, 431 s. ISBN 08-028-4733-1.
- SCHWARZ, Christian A a Christoph A SCHALK. *Přirozený růst církve: příručka pro realizaci programu*. 1. vyd. [i.e. 2. vyd.]. Praha: Pro Mezinárodní biblickou společnost IBS-CZ vydalo nakl. Luxpress, 2003, 234 s. ISBN 80-7130-103-5X.
- SLOSSER, Bob a David DU PLESSIS. *Říkali mu pan Letnice: (příběh Davida du Plessis)*. Vyd. 1. [Překlad: Pavel Ferst, Michal Krchňák]. Praha: Křesťanská misijní společnost, 1996, 153 s., [4] s. il. ISBN 80-901-9605-5.
- SMITH, Christian a Joshua PROKOPY. *Latin American religion in motion*. New York: Routledge, 1999, 303 s. ISBN 04-159-2106-6.
- SOLBREKKEN, Max. 1978 Cordoba Crusade. Beginning of "Argentinian revival"! Report from 'Cry of His Coming' Magazine [online]. [cit. 2012-11-16]. Dostupné z: http://web.archive.org/web/20100925190059/http://mswm.org/missions_argentina_crusades_cordoba_argentina.htm.
- SPENCE, C, T S DANIELSON a A M KAUNITZ. The Faith Assembly: a study of perinatal and maternal mortality. *Indiana medicine: The Journal of the Indiana State Medical Association*. 1984, roč. 77, č. 3, s. 180-83. ISSN 0746-8288.
- Spiritual Warfare (Attacks of Satan): *Assemblies of God: Perspectives*. Dostupné z: http://ag.org/top/Beliefs/topics/sptlissues_spiritual_warfare.cfm.
- STAMPER, Matthew. *Covenantal dispensationalism: an examination of the similarities and differences between covenant theology and dispensationalism*. Bloomington, IN: WestBow Press, 2010, xxii, 184 p. ISBN 978-144-9701-123.
- Statement on spiritual warfare: A Working Group Report. In: *The Lausanne Movement: Documents: The Whole Church Rtaking the Whole Gospel to the Whole Word* [online]. London, 1993 [cit. 2012-10-29]. Dostupné z: <http://www.lausanne.org/all-documents/spiritual-warfare-1993.html>.
- STECKER, Frederick. The podium, the pulpit, and the Republicans: how presidential candidates use religious language in American political debate. Santa Barbara, Calif.: Praeger, 2011, xxii, 229 s. ISBN 03-133-8251-4.
- STETZ, John [Překlad: Jana NOGOVÁ]. *Svrablavé uši: Studium falešných doktrín ohrožujících hnutí charismatické obnovy*. Albrechtice: Křesťanský život, 1995. 102 s. ISBN 978-807-1120-261.
- STEVENES, David E. Daniel 10 and the Notion of Territorial Spirits. *Bibliotheca Sacra: Dalas Theological Seminary*. 2000, roč. 157, č. 628, s. 410-431. Dostupné z: <http://www.biblicalstudies.org.uk/pdf/daniel10.pdf>.
- SUMRALL, Lester [Překlad: Mikuláš TÖRÖK]. *Démoni: kniha odpovědí*. 1. vyd. Praha: Dynamis, 1994. 129 s. ISBN 978-809-0123-199.
- SUMRALL, Lester [Překlad: Tomáš HAVLÍK]. *Víra změni tvůj svět*. 1. vyd. Praha: Voda života, 1992. 157 s. ISBN 978-809-0123-120.
- SWARTLING, Gudrun a Per G. SWARTLING. Psychiatric Problems in Ex-Members of Word of Life. *Cultic Studies Journal*[online]. 1992, roč. 9, č. 1 [cit. 2012-11-13]. Dostupné z: http://www.icsahome.com/logon/elibdocview_csjvol.asp?Subject=Psychiatric+Problems+in+Ex-Members+of+Word+of+Life.

- SWARTLING, Per G. Psychické problémy bývalých členov Slova života v Hnutí viery. *FECRIS: Fédération Européenne des Centres de Recherches et d'Information sur les Sectes*. 27-28. 3. 2004, Marseille. Dostupné z: <http://www.granosalis.cz/modules.php?name=News&file=article&sid=2851>.
- SWATOS, William H a Peter KIVISTO. *Encyclopedia of religion and society*. Walnut Creek, Calif.: AltaMira Press, 1998, xiv, 590 s. ISBN 07-619-8956-0.
- SYNAN, Vinson. *The century of the Holy Spirit: 100 years of Pentecostal and charismatic renewal, 1901-2001*. Nashville: Thomas Nelson Publishers, 2001, xi, 492 s. ISBN 07-852-4550-2.
- SYNAN, Vinson. *Under His banner*. Costa Mesa, Calif: Gift Publications, 1992. 172 s. ISBN 978-086-5950-191.
- ŠOBR, Daniel. Najnovší Hit z Maďarska - prebudenie v stredovýchodnej Európe. *Logos*. 2006, č. 8, s. 14.
- ŠOBR, Daniel. Rick Warren. *Logos* [online]. 2008, č. 3 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.milost.cz/logos/clanok/rick-warren>.
- TABACHNICK, Rachel. Why Have the Apostles Behind Rick Perry's Prayer Rally Been Invisible to Most Americans?. *Talk to Action: Reclaiming Citizenship History and Faith*. 11. 8. 2011.
- Teologická stanoviska a doporučení Rady Církve bratrské a Studijního odboru* [online]. Praha, Soukenická 14: Rada Církve bratrské, 14. 9. 2009 [cit. 2012-11-06]. Dostupné z: <http://portal.cb.cz/zakladni-dokumenty-cirkve-bratske>.
- The Believer and Positive Confession. *General Presbytery of the Assemblies of God on August 19, 1980*. General Council of the Assemblies of God, 1980, Position Papers. Dostupné z: http://ag.org/top/Beliefs/Position_Papers/pp_downloads/pp_4183_confession.pdf.
- The discipleship and submission movement *General Presbytery of the Assemblies of God August 17, 1976*, Position Papers. Dostupné z: http://ag.org/top/Beliefs/Position_Papers/pp_downloads/pp_4174_discipleship.pdf.
- TILLIN, Tricia. *Cross + Word: Christian Resource of Scripture Studies PLUS* [online]. Belper: Banner Ministry, 1996-2004 [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: <http://www.banner.org.uk/>.
- TRAUT, Edward. *Pravdivě o proroctví: biblické skutečnosti týkající se proroctví*. Albrechtice: Křesťanský život, 2004, 87 s. ISBN 80-711-2097-9.
- ULONSKA, Reinhold a [Překlad: Jan ŽÁK]. *Úřady v církvi*. 1. vyd. Albrechtice: Křesťanský život, 1994. 31 s. ISBN 978-807-1120-254.
- ULONSKA, Reinhold. *Duchovní dary: v učení a praxi*. Vydání 1. Albrechtice: Křesťanský život, 1992. 176 s.
- VAN DUSEN, Henry P. The Third Force in Christendom. *Life*. 1958, roč. 44, č. 23 s. 113-122. ISSN 0024-3019.
- VAYLE, L. *The messenger to the Laodicean church age*. s. n., 1960, 73 s. ASIN: B0007FTI4W.
- VINCENT, Alan [Překlad: Dan DRÁPAL]. *Dobrý boj víry: následovat Ježíšův příklad*. 1. vyd. Praha: KMS, 2008. 178 s. ISBN 80-864-4967-X.
- VINCENT, Alan. *Žít jako Boží syn*. Mělník: Juda, 2008, 29 s. ISBN 978-80-87239-01-8.

- VINZANT, Don E. The Roots of Shepherding. *Banner Ministries* [online]. 2003 [cit. 2012-11-07]. Dostupné z: <http://web.archive.org/web/20040211163457/http://www.banner.org.uk/res/shepherding.html>.
- WACKER, Grant. The Functions of Faith in Primitive Pentecostalism. *Harvard Theological Review*. 1984, roč. 77, 3-4, s. 353-375. ISSN 0017-8160. DOI: 10.1017/S0017816000027280. Dostupné z: http://www.journals.cambridge.org/abstract_S0017816000027280.
- WAGNER, Charles Peter. *7 power principles I learned after seminary*. Ventura, Calif.: Regal, 2005, 121 s. ISBN 08-307-3803-7.
- WAGNER, Charles Peter. Aplikace prostředků pro udržení probuzení. *Překročit hranice: příloha časopisu Život v Kristu*. 2001, roč. 13, 7-8, s. 26-27.
- WAGNER, Charles Peter. *Apostles today: biblical government for biblical power*. Ventura, Calif.: Regal, 2006, 157 s. ISBN 08-307-4362-6.
- WAGNER, Charles Peter. *Apostles today: it can transform your city!*. Ventura, Calif.: Regal, 2006, 157 s. ISBN 08-307-4362-6.
- WAGNER, Charles Peter. *Dominion!: how kingdom action can change the world*. Grand Rapids, MI: Chosen Books, 2008. 224 s. ISBN 0800794354.
- WAGNER, Charles Peter. *Dominion!: how kingdom action can change the world*. 1. vyd. Grand Rapids, MI: Chosen Books, 2008, 286 s. ISBN 08-007-9435-4.
- WAGNER, Charles Peter. *Hard-core idolatry: facing the facts*. Colorado Springs, Colo: Wagner Institute for practical ministry, 1999, 43 s. ISBN 09-667-4814-X.
- WAGNER, Charles Peter. *Changing church*. Ventura, Calif.: Regal Books, 2004, 196 s. ISBN 08-307-3278-0.
- WAGNER, Charles Peter. *Changing church*. Ventura, Calif.: Regal Books, 2004, 196 s. ISBN 08-307-3278-0.
- WAGNER, Charles Peter. *Churchquake!: how the new apostolic reformation is shaking up the church as we know it*. Ventura, Calif.: Regal, 1999, 276 s. ISBN 08-307-1918-0.
- WAGNER, Charles Peter. *Revival!: it can transform your city!* Colorado Springs, CO: Wagner Institute for Practical Ministry, 1999, 63 s. ISBN 09-667-4818-2.
- WAGNER, Charles Peter. Revival. It can transform your city: Posunutí modliteb a duchovního boje na novou úroveň. *Překročit hranice*. Květen 2001, s. 20-21.
- WAGNER, Charles Peter. *Souboj s královnou nebes*. Albrechtice: Křesťanský život, 2002. 64 s.
- WAGNER, Charles Peter. *Spheres of authority: apostles in today's church*. Colorado Springs, CO: Wagner Publications, 2002, 128 s. ISBN 15-850-2025-7.
- WAGNER, Charles Peter. *Teritoriální duchové: vhled do strategického duchovního boje od devatenácti křesťanských vedoucích*. Praha: Logos, 1992. 216 s. ISBN 80-85335-17-4.
- WAGNER, Charles Peter. *The changing church: how god is leading his church into the future*. Ventura, Calif.: Gospel Light, 2004, 200 s. ISBN 083-073-658-1.
- WAGNER, Charles Peter. *The church in the workplace*. Ventura, Calif.: Regal Books, 2006, 178 s. ISBN 08-307-3909-2.
- WAGNER, Charles Peter. The New Apostolic Reformation: What Are Its Beliefs?: A message from Peter [e-mail]. Texas, November 21, 2011.

- WAGNER, Charles Peter. Understanding How Apostles Minister in Different Spheres: Random Notes by C. Peter Wagner. *Global Harvest Ministries* [online]. 16. 4. 2001 [cit. 2012-12-21]. Dostupné z: http://www.apostolicparadigms.com/C__Peter_Wagner/Spheres/spheres.html.
- WAGNER, Charles Peter. *Warfare prayer: how to seek God's power and protection in the battle to build his kingdom*. Ventura, Calif., U.S.A: Regal Books, 1992, 204 s. ISBN 08-307-1513-4.
- WAGNER, Charles Peter. *Wrestling with alligators, prophets, and theologians: lessons from a lifetime in the church: a memoir*. Ventura, Calif: Regal, 2010, 320 s. ISBN 08-307-5531-4.
- WAGNER, Charles Peter. *Your church can grow*. Rev. ed. Eugene, Or: Wipf and Stock Publishers, 1998, 208 s. ISBN 15-791-0589-0.
- WAGNER, Charles Peter. *Confronting the powers: how the New Testament church experienced the power of strategic level*. Ventura, Calif: Regal, 1996. 272 s. ISBN 978-083-0718-177.
- WALVOORD, John F. *The millennial kingdom*. Grand Rapids: Zondervan Pub. House, 1983. 373 s. ISBN 978-031-0340-911.
- WARNOCK, H. George. *The feast of tabernacles: the church in action*. 1951, 121 s. Dostupné z: <http://www.latter-rain.com/escha/warnock.htm>.
- WARREN, Rick. New churches for a new generation church planting to reach baby boomers; a case study: The Saddleback Valley Community Church. Pasadena: CL, 1993. Thesis/dissertation. Fuller Theological Seminary. Vedoucí práce Wagner, C. P.
- WEBER, Eugen Joseph a [Překlad: Pavla SADÍLKOVÁ] *Apokalypsy: proroctví, kultury a chiliastické představy v průběhu staletí*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 1999, 285 s. ISBN 80-710-6338-X.
- WILKINSON, Michael. Global Pentecostal movements: migration, mission, and public religion. *International Studies in Religion and Society* - Vol. 14. Brill, 2012. 238 s. ISBN 9789004235465.
- WILSON, Bruce. International Coalition of Apostles membership lists. *Talk to Action: Reclaiming Citizenship History and Faith* [online]. Sat Sep 03, 2011 [cit. 2012-11-02]. Dostupné z: <http://www.talk2action.org/story/2011/9/3/9571/00192>.
- WILSON, Mark. *Charts on the Book of Revelation: literary, historical, and theological perspectives*. Grand Rapids, Mich: Kregel Publications, 2007. ISBN 978-082-5439-391.
- WIMBER, John a Kevin SPRINGER. *Evangelizace Boží mocí: znamení a zázraky dnes*. Havlíčkův Brod: Ichthys, 1991, 170 s.
- WIMBER, John a Kevin SPRINGER. *Uzdravení Boží mocí*. Havlíčkův Brod: Ichthys, 1991, 243 s.
- WIMBER, John. *Neseni třetí vlnou: Co přijde po obnově?* Havlíčkův Brod: Ichthys, 1990, 87 s.
- WOOD, Geroge O. *Kingdom Now and missions*. Springfield: Mountain Movers, June 1988, s. 10-11. Division of Foreign Missions.
- YEAKLEY, Flavil Ray. *The Discipling dilemma: a study of the discipling movement among churches of Christ*. Nashville, TN.: Gospel Advocate Co., 1988, 205 s. ISBN 08-922-5311-8.

ZOPFI, Jakob. *...na všeliké tělo*. [Překlad: Jan ŽÁK]. Albrechtice: Křesťanský život, 1997, 155 s. ISBN 80-711-2042-1.

Závěrečné shrnutí

This thesis describes one of the most popular Christian movements today, the New Apostolic Reformation (NAR). The thesis tries to map out doctrinal and historical development, including the movements in which NAR finds its roots. In particular: Healing Revival, Latter Rain Movement, Shepherding Movement, Faith Movement and Prophetic Movement. All these movements are the parts of a diverse concept, which is in Christian theology known as Charismatic Movement. The doctrinal description includes anthropology, demonology, Christology, pneumatology, ecclesiology, missiology, eschatology and alignment of church and state. One of the unifying elements of all these movements is the belief in the existence of a renewed so called „five fold ministries“ of apostles, prophets, evangelists, pastors and teachers. In this sense the Church is understood as an institution of the last time that - under the „apostolic government“- grows into eschatological fullness. Then it leaves denominational organization, unites with, and becomes the incarnation of Christ. Then the Church dominates the nations and establishing God's kingdom on earth. This teaching has its roots in the theory of ransom to the Devil. It is assumed that Adam was created as the ruler of this world. But Adam's fall gave his property to Satan and Satan became the ordinary god of this world. But now Christ's sacrifice to Satan redeemed the world from Satan's hands and gave it back to believers. The Church is, through this sacrifice of Christ to Satan, the ruler of this world again. This government is not only spiritual but also political, cultural, scientific, etc. The work also highlighted the difference between classical Pentecostal and Charismatic movements. The Pentecostal Movement rejects the dogmatical basis of this speculation, including the doctrine and practice of NAR.

Bibliografická identifikace

Anotace:

NAR tvoří rychle rostoucí část současného protestantismu, která má své kořeny v charismatickém hnutí. Existuje zde víra v existenci obnovených úřadů apoštolů, proroků, evangelistů, pastýřů a učitelů. V tomto smyslu je pak církev chápána jako instituce poslední doby, která - v rámci této "apoštolské vlády" - dorůstá do eschatologické plnosti, poté opustí stávající církevní struktury, sjednotí se, a stane se inkarnací Krista. Poté církev převezme vládu na národy a ustanoví Boží království na zemi. Toto učení má své kořeny v teorii výkupného d'ábla. Předpokládá se, že Adam byl vytvořen jako vládce tohoto světa, ale svým pádem předal svoji vládu satanu, jenž se stal namísto Adama bohem tohoto světa. Nyní Kristova oběť satanovi vykoupila svět z jeho rukou a vrátila ji zpět do rukou věřících.

Klíčová slova: Nová apoštolská reformace, charismatické hnutí, apoštol, výkupná teorie, terie vlády.

Annotation:

NAR is fast growing part of contemporary protestantism and finds its roots in Charismatic Movement. There exists the belief in the existence of a renewed institutions of apostles, prophets, evangelists, pastors and teachers. In this sense the Church is understood as an institution of the last time that - under the „apostolic government“ - grows into eschatological fullness. Then it leaves denominational organization, unites with, and becomes the incarnation of Christ. Then the Church dominates the nations and establishing God's kingdom on earth. This teaching has its roots in the theory of ransom to the Devil. It is assumed that Adam was created as the ruler of this world. But Adam's fall gave his property to Satan and Satan became the ordinary god of this world. But now Christ's sacrifice to Satan redeemed the world from Satan's hands and gave it back to believers.

Key words: New Apostolic Reformation, Charismatic Movement, apostle, ransom theory, dominionism.

